

gaaende det Spørgsmaal, om hvorvidt man skal kalde en Mand, der ejer 5,000 Kr., rig eller fattig, men blot gøre opmærksom paa, at naar man tager noget fra denne Mand, som ejer 5,000 Kr., ved man aldeles ikke, om man tager til Fordel for en anden, der er fattig, eller til Fordel for en anden, der er meget rigere end han; og det er derfor, jeg tillod mig at betegne den her foreslaaede Forholdsregel som en Forholdsregel, der greb aldeles i Blinde, som rent i Blinde tog fra en eller nogle til Fordel for nogle andre, som man heller ikke vidste hvem var, men som man paa Forhaand kunde sige sig selv, var af meget forskellig Slags, nogle fattige, nogle rige.

Formanden (Sofus Høgsbro): Maa jeg bede ærede Medlemmer om at vise andre Medlemmer det Hensyn ikke at stille sig mellem dem og Talerne, da det dermed vil blive besværligt for ikke at sige umuligt for dem at høre, hvad der bliver sagt.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Alberti): Jeg ønskede blot at gøre en kort Bemærkning til den højtærede Minister med Hensyn til Spørgsmaalet om Fideikommissjer. Jeg ser meget godt, at netop Fideikommissjerne ere det Punkt, ved hvilket der kan føres de stærkeste Argumenter frem mod Lovforslaget, ganske vist ikke Argumenter, som jeg anser for stærke nok, men dog Argumenter, der kunne tage sig ud som de stærkeste. Jeg vil da gerne henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa, at det med Hensyn til de allerfleste og allerstørste Fideikommissjer ikke er Forholdet, at Staten ikke har hjulpet til ved deres Oprettelse. Forholdet er jo netop det, at de allerstørste og allerfleste Pengefideikommissjer ere opstaaede som Led af Len og Stamhuse. De Pengefideikommissjer, der uden for dette Omraade ere oprettede, ere jo forholdsvis kun faa. Men alle de Pengefideikommissjer, der stamme fra Lenene og Stamhusene, ere jo kun komne til Veje derigennem, at Staten er gaaet ind paa at afvige fra den almindelige Arvefølge. Hvis Oprettelsen — dette gælder i alt Fald i de allerfleste Tilfælde — ikke havde staaet sig en særlig Bevilling eller benyttet den særlige Ret i D. L. 5—2—65, hvorved der altsaa for begge Tilfældes Vedkommende er gaaet langt uden for, hvad den almindelige Arvelovgivning hjemler, vilde han have været ude af Stand til at oprette noget Len eller Stamhus. Jeg tror derfor ikke, at jeg har taget fejl, da jeg sagde, at naar disse Formuer vedbleve at bestaa og holdtes sammen, medens andre Formuer gennem Arvedelinger ere splittede

ad, skuldes det ene og alene — eller i alt Fald i første Række — Staten. Det er Staten, de paagældende Besiddere kunne takke derfor, og det er derfor ogsaa Staten, som de skulde at bringe et Offer, naar dette Offer findes at være nødvendigt.

Justitsministeren (Melleman): Jeg skal over for de sidste Bemærkninger sige, at hverken Bestemmelserne om Oprettelsen af Len og Stamhuse eller D. L. 5—2—65 hjemler Oprettelsen nogen anden Ret til at disponere over sin Formue, end Lovgivningen i Almindelighed hjemler enhver anden. Naarlig hjemle de ikke nogen Ret til at forbigaa Tvangsarvinger. En anden Ting er, at der hjemles Oprettelsen Ret til at binde Formuen over for fremtidige Generationer, saaledes, at i disse kun den ældste med Udelukkelse af de andre arver Fideikommisset, men med Hensyn til Raadigheden over den anden efterladte Formue — i det mindste i Relation til de andre Børn — giver Lovgivningen ingen særlige Bestemmelser til Bedste for Stamhusbesiddere. — Med Hensyn til Kilden til de Fideikommisskapitaler, der høre under Len og Stamhuse, vil jeg endvidere blot bemærke, at enhver, der kender noget til disse Forhold, vil vide, at disse Kapitaler hidrøre saa godt som alle fra Salg af Bøndergods. Dette er Maaden, hvorpaa disse Kapitaler ere komne til Stede. Naar en Lensbesidder har solgt Bøndergods og altsaa faaet Penge i Stedet, har Staten naturligvis maattet sige: De Penge kan den vedkommende øjeblikkelige Lensbesidder ikke selv beholde, men de maa underkastes samme Billaar som Lenet, altsaa gøres til Fideikommisskapital. Dette er i Virkeligheden Oprettelsen til den langt overvejende Del af Lenenes og Stamhusenes Fideikommisskapitaler. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne vil derfor ogsaa finde, at de Len og Stamhuse, som ikke have villet sælge Bøndergods, have næsten ingen Fideikommisskapitaler, hvorimod de, som have solgt Bøndergods i stort Omfang, have betydelige Kapitaler.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Alberti): Maa jeg blot sige, at det forekommer mig, at Maaden, hvorpaa Fideikommisskapitalerne ere staaede til Veje, og som jo for øvrigt aldeles ikke er ubekendt, har mindre at sige. Det, som jeg i denne Forbindelse har ønsket at fremhæve, var blot det, at det kun gennem Statens Hjælp er blevet muligt at holde disse Formuer sammen, som have dannet Fideikommisskapitalerne. Den højtærede Minister gjorde opmærksom paa, at selve Oprettelsen af et